

TOVÁBB KÉSIK A KIVÁGOTT FA TELJES KÖRŰ NYOMONKÖVETÉSÉT BIZTOSÍTÓ INFORMATIKAI RENDSZER BEVEZETÉSE

Faimport váltja a falopást a Székelyföldön

Az országos trendekhez képest Székelyföldön érezhetően csökken a törvénytelen fakitermelés, ezzel párhuzamosan lankad az érdeklődés a feldolgozásra szánt és helyben kitermelhető fa iránt is. Az erdőkitermelést, rönkszállítást nyomon követő informatikai rendszer teljes körű bevezetése ugyanakkor tovább késik.

» KOVÁCS ATTILA

A valóságtól teljesen eltérő adatokkal riogatják a közvéleményt az erdők rohamos eltűnését ismertető „szakértők” – állítják a székelyföldi erdészek, akik szerint noha a jelenség létezik, korántsem olyan mértékű, mint ahogy azt sokan el próbálják hitetni. Az erdészeti hivatalok ugyanakkor azzal is szembesülnek, hogy egyre több a feldolgozásra alkalmas, kitermelhető fa, amelyet nem tudnak értékesíteni. A kivágott fa teljes körű nyomon követését biztosító informatikai rendszer bevezetése, amely átláthatóvá tenné a fa útját az erdőtől a feldolgozásig, továbbra sem lehetséges, többszöri halasztás után most jövőre várják ennek véglegesítését.

Legendák keringenek

A Hargita Megyei Erdészeti Igazgatóság igazgatója, Cătălin Mutică szerint Hargita megyében több éve folyamatosan csökken a törvénytelen fakivágások száma. „Idén még kevesebb ilyen esetről tudunk, a mennyiség is jóval kisebb. Látszik, hogy jó irányba változik a lakosság mentalitása az erdőt illetően” – vélekedett. Az igazgató szerint ehhez hozzájárul a szigorú szabályozás is, amelyek miatt a törvénytelen fakitermeléssel foglalkozó személyek egy része más megélhetés után nézett, sokan állattartással, mezőgazdasággal foglalkoznak. Ilie Covrig, a Maros Megyei Erdészeti Igazgatóság igazgatója arról tájékoztatott, hogy az év első tíz hónapjára vonatkozó jelentések szerint Maros megyében a tavalyihoz hasonló a helyzet a törvénytelen fakitermelést illetően, de a hideg évszakban a tűzifaszükséglet miatt különböző övezetekben valószínűleg többen próbálnak fát lopni. András Róbert, a Zetelaki Erdőrendészeti Hivatal vezetője szerint legendák keringenek ebben a témakörben – nincsenek valós alapjai azoknak a számoknak, amelyeket emlegetnek az erdők fogyásával kapcsolatban. „A környékünkön szinte elhanyagolhatónak mondható a jelenség, itt tényleg abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy a lakosság több mint 95 százaléka egyenesen érintett mint erdőtulajdonos” – ismertette, hozzátéve, a tűzifa beszerzé-

» Az okostelefonokon, táblagépeken elérhető informatikai rendszer jelenleg az erdészek szempontjából nem teljes, mint Ilie Covrig igazgató magyarázta, az érték-megállapítást, az engedélyezést és szállításhoz szükséges kísérő dokumentumok kiállítását tudják elvégezni.

sére is van törvényes lehetőség. A szakember azt is elmondta, mindenkinek joga és lehetősége van bármikor jelenteni, ha törvényteleniséget gyanít. „Mi majdnem 40 fős személyzettel rendelkezünk, rövid idő alatt ott tudunk lenni a helyszínen. De gyakorlatilag jelentések nem érkeznek, amik érkeznek, azoknak 80 százaléka alaptalan vagy téves” – magyarázta. Izsák Árpád, a csíki magán-erdészeti vezetője szerint az erdők eltűnésével riogatók nem veszik figyelembe az erdők üzemterveinek előírásait, mert például egy olyan területen, ahol a fák 70 százaléka 90 éves, ott jóval nagyobb a kitermelés, mint egy fiatal erdőrész esetében. A kitermelés után pedig a tulajdonosnak két éven belül újra kell ültetnie a területet – ismertette.

Faexport helyett behozatal

Nem várt helyzetet is eredményez a feldolgozásra szánt fa piacának és árának változása. Cătălin Mutică igazgató arról számolt be, hogy jelentősen csökkent az érdeklődés a műfa iránt, mert sok feldolgozó cég megszűnt, átalakult. „Nekünk folyamatosan van feldolgozásra alkalmas fánk, amelyet sokkal nehezebb

iparágat, sok székelyföldi munkahelyet veszélyeztetünk, és erre nem gondol senki” – részletezte. Mint elmondta, egy fafeldolgozó cég vezetőjétől tudja, hogy ha a telephelyére ugyanannyiért kerül a fa, mint innen, akkor külföldről veszi, mert egyszerűbb az ügyintézés, míg nálunk ez sokkal nehezkesebb.

Tovább késik a követés

Noha több mint tíz éve kísérleteznek a SUMAL nevet viselő integrált informatikai rendszerrel, amelynek teljes körű bevezetésével nyomon követhető lenne a kitermelt fa útja az erdőből a feldolgozóig, rögzítve a viszonteladást és az átszállítást is, ez még mindig csak részlegesen működik. Romániát erre európai uniós előírások kötelezik, de a 2017-re tervezett teljes körű bevezetést elhalasztották, idén ősszel pedig az is világossá vált, hogy a Különleges Távközlési Szolgálat (STS) ügykezelésébe átadott, továbbfejlesztett rendszer egyes elemei csak jövő nyáron válhatnak üzemképesé. Az okostelefonokon, táblagépeken elérhető informatikai rendszer jelenleg az erdészek szempontjából nem teljes, mint Ilie Covrig igazgató magyarázta, az érték-megállapítást,

hogy jelenleg információt töltenek fel a rendszerbe, de nem kapnak. „Csak egyoldalú, akkor lenne nagyon hasznos, ha mi is megkaphánánk minden adatot. Nyomon követés létezik, de vannak olyan mennyiségi adatok, amelyeket jó lenne nekünk is látni. Több erdészeti hivatal van, a faanyag több erdészeti területéről származik, ha van egy országos integrált rendszer, akkor ez átlátható lenne” – magyarázta.

Nincs támogatás

Izsák Árpád, a csíki magán-erdészeti vezetője arra hívta fel a figyelmet, hogy az erdőtulajdonosok, ellentétben a mezőgazdasági területek tulajdonosaival, semmilyen támogatásban nem részesülnek, a területek után viszont adót kell fizetni, és más költségek is vannak, amelyeket a fából kell előteremteni. Ezért is lenne szükség szerinte a mezőgazdaságban alkalmazotthoz hasonló területalapú támogatásra a következő uniós támogatási időszakban, amelyből erdőfelújítást is végezhetnének a tulajdonosok. Izsák szerint a magán-erdészetek kedvezőtlenebb helyzetben vannak az állami erdészeti hivatalokkal szemben, mivel számos bérpótló-

Rönkszállítmány ellenőrzése. A kivágott fa nyomon követését biztosító informatikai rendszer még nem üzemképes

» Egy fafeldolgozó cég vezetőjétől tudja, hogy ha a telephelyére ugyanannyiért kerül a fa, mint innen, akkor külföldről veszi, mert egyszerűbb az ügyintézés, míg nálunk ez sokkal nehezebb.

eladni, mint korábban. A fa piaci értéke csökkent, jelentős szeldöntések nyomán az európai piacon nagy mennyiségű kitermelhető fa jelent meg, és ez látszik nálunk is. Sok cég Csehországból, Olaszországból kedvezőbb áron hoz fát annál, mint amit itthon beszerezhet” – választa. András Róbert, a zetelaki magán-erdészeti vezetője szerint most már külföldről is olyan mennyiségű fát importálnak, mint amit itt kitermelnek, ezért helyben nehezebb értékesíteni a fát. „Most például közel 30 000 köbméter eladatlan fa van az erdészetünk területén. Lengyelországból, Szlovákiából, Csehországból, Ausztriából, Németországból importálnak a cégek, de ezzel egy

az engedélyezést és szállításhoz szükséges kísérő dokumentumok kiállítását tudják elvégezni. „A problémát az jelenti, hogy nem tudjuk követni a programban a fakitermelő cégek vágtereken végzett tevékenységét – nem tudjuk, mennyi fát vágta ki, és szállítottak el a területéről, hogy befejezték, vagy sem a kitermelést. Amikor az erdészeti hivatalok szakemberei ellenőrzéseket végeznek a vágtereken, a cégek átadják nekik rendszerbe feltöltött, a kitermelésről készült kivonatokat, de nincs napi rálátásunk a tevékenységre, nyilvántartás csak a kitermelőknél van. Ez sokat segítene” – fejtette ki. András Róbert hivatalvezető úgy jellemezte a helyzetet,

lékot és kiegészítő juttatást nem tudnak biztosítani az erdészeknek, akiknek bére alacsonyabb, mint egy kitermelésben dolgozó napszámosé. „A magán-erdészeteket fenntartó tulajdonosok bölcsességén múlik, hogy milyen döntéseket hoznak, mert félő, hogy a magán-erdészetek személyzet nélkül maradnak, és akkor az állami erdészetekre kell bízni az erdők felügyeletét” – mondta a szakember. Szerinte az is előfordulhat, hogy egy idő után az állami erdészeti hivatalok nem szolgáltatni fognak, hanem területeket adminisztrálni, ez pedig visszatérést jelenthet a 2000 előtti állapotokhoz – akkor még nem léteztek magán-erdészeti hivatalok.